

MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA RAQAMLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI

Andijon davlat pedagogika instituti

Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi

Andijon davlat pedagogika instituti 1 kurs talabasi

*Ilmiy raxbar: **Botirova Xilolaxon***

rustamovamahsuma7@gmail.com

Annotatsiya: ushbu maqola bugungi kunda dolzarb bo'layotgan barcha sohalarda raqamlashtirish tizimga o'tish, shu jumladan musiqiy ta'limni ushbu tizimga o'tishi to'g'risida. Ya'ni raqamli asirda musiqa darslarini zamonaviy va innovatsion texnologiyalar yordamida tashkillashtirilish mashg'ulotlari bilan rivojlanishi aytib o'tilgan. Zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda, musiqa o'qituvchilari endi o'z o'quvchilari uchun yanada qulayroq, qiziqarli va moslashtirilgan ta'lim tajribasini taqdim etishlari xaqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: musiqa fani, musiqa olami, raqamlashtirish, onlayn test, mobil qurulma, kompyuter, mobil ilova.

Yangi O'zbekiston jadal rivojlanish va islohotlar davrini boshdan kechirmoqda va buni ta'limdagi islohotlarda o'z ko'zlarimiz bilan ko'rishimiz mumkin. Bunday jarayonda musiqa ta'limi ham muhim o'rin tutadi, sababi musiqa ta'limi o'zbek musiqa madaniyatini saqlash, rivojlantirish va targ'ib qilishga, milliy o'zlikni yuksaltirishga xizmat qiladi. Bugungi kunda yoshlar ta'lim tarbiyasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Muxtaram prezidentimizning 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasini "Inson qadrini ulug'lash va faol mahalla yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi ishlab chiqildi. Unga muvofiq yangi o'quv yilidan o'quvchi va talabalarning musiqiy bilim va ko'nikmalarini oshirish, ularning qalbida milliy madaniyatga bo'lgan muhabbatni shakllantirish, amalga oshirilishi belgilandi."

Qator rivojlangan davlatlarda musiqa fani asosiy fanlar bilan bir qatorda teng o'tiladi, sababi musiqa bolada diqqat, xotira, tasavvur va nutq kabi kognitiv jarayonlarni rag'batlantiradi. Ritm, ohhang va so'zlarni o'rganib va musiqa ritmiga mos ravishda kuylash aqliy qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi. Va shu bilan bir qatorda musiqa bolalarga kuchli hissiy ta'sir ko'rsatadi. His tuyg'ularini tan olishga va ifoda etishga, ularning his tuyg'ularinidan xabardor bo'lishga va boshqa odamlarning his-tuyg'ularini tushunishga yordam beradi. Shu sababli ham ta'lim sohasida aynan musiqa faniga alohida alohida e'tibor qaratishimiz darkor. O'qitish texnologiyasi tarkibiga o'quv jarayonini boshqarishning aniq usullari, boshqarish va

o'qitishning hozirgi istiqbolli tadbirlari haqidagi ham nazariy, ham amaliy bilimlar kiritiladi. O'quv jarayonining borishi sharoitlariga mos ravishda ularning izchilligi belgilanadi.

Raqamli asrda musiqa darslari zamonaviy va innovatsion texnologiyalar yordamida tashkillashtirilgan mashg'ulotlar bilan rivojlanmoqdi. Zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda, musiqa o'qituvchilari endi o'z o'quvchilari uchun yanada qulayroq, qiziqarli va moslashtirilgan ta'lim tajribasini taqdim etishlari mumkin. Ta'lim tizimining raqamlashtirish bosqichiga o'tishi jamiyatni raqamli davrga ishonchli o'tishni va iqtisodiyotni raqamli o'zgartirishni axborot texnologiyalari, texnologik jarayonlarni avtomatlashtirish va axborot xavfsizligi sohasidagi yuqori malakali mutaxassislar bilan ta'minlashni ta'minlashi kerak.

O'quvchilarning bilimlarini sinashda, fanni qay darajada o'zlashtirgani sinahda zamonaviy va innovatsion onlayn testlar xam katta ahamiyatga ega. Bunga misol qilib zamonaviy va innovatsion onlayn test yaratuvchi <https://kahoot.com/> saytini ko'rishimiz mumkin. Bu zamonaviy va innovatsion testni bir marotaba tuzish va ko'p marotaba har xil guruhlar testni yechishlari mumkin. Bu onlayn testni tashkillashtirish hamda amalda qo'llash yechish uchun mobil qurulma hamda o'qituvchining shaxsiy kompyuteri kerak bo'ladi, ushbu testni har bir o'quvchi alohida mobil qurulma yoki kompyuterlarda ishlashlari mumkin bo'ladi, test yakunida esa sayt avtomatik tarzda to'plangan ballarni hamda o'rinlar reytingi haqidagi ma'lumotlarni berib boradi.

Ta'limidagi eng muhim yutuqlardan biri bu virtual dars platformalarining ko'tarilishidir. Ushbu onlayn vositalar o'quvchilar va o'qituvchilarga masofadan turib ulanish imkonini beradi, bu esa darslarni o'z uylaridan turib o'tkazish imkonini beradi. Zoom, Skype va FaceTime kabi platformalar dars davomida real vaqt rejimida o'zaro aloqa va fikr-mulohazalarni amalga oshirish imkonini beruvchi yuqori sifatli video va audio imkoniyatlarini taqdim etadi. Bu moslashuvchanlik, hozirgiqsa, chekka hududlarda yashovchi yoki shaxsiy darslarni qiyinlashtiradigan rejalashtirish mojarolari bo'lgan talabalar uchun foydalidir. Bundan tashqari, virtual dars platformalari ko'pincha ekranni almashish, raqamli doskalar va keyinroq ko'rib chiqish uchun darslarni yozib olish qobiliyati kabi xususiyatlarni o'z ichiga oladi. Bu xususiyatlar o'rganish tajribasini oshiradi va o'quvshi ehtiyojlariga ko'proq moslashtirilgan ta'lim olish imkonini beradi. Musiqa darslarini tashkil etish ayrim musiqa o'qituvchilari uchun murakkab vazifa bo'lishi mumkin, sababi 30 nafar yoki undan ko'proq bo'lgan bilan musiqa fanini individual o'tish ko'p vaqt va qattiq mehnat talab qiladi. Ushbu platformalar odatda bitta markazlashtirilgan joyda onlayn rejalashtirish, hisob-faktura, talabalar hisobini yuritish va aloqa vositalari kabi xususiyatlarni o'z ichiga oladi. Darslarni boshqarish dasturidan foydalanish orqali musiqa o'qituvchilari ma'muriy vazifalarni bajarish uchun vaqtni tejashlari mumkin, bu ularga o'z talabalarini o'qitish va rivojlantirishga ko'proq e'tibor berishga imkon beradi.

Bundan tashqari, ushbu vositalar ko'pincha o'quvchilarning muvaffaqiyati, davomati va moliyaviy ma'lumotlari haqida qimmatli ma'lumotlarni taqdim etadi, bu esa o'qituvchilarga o'qitish amaliyotini yaxshilash uchun ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Ko'plab musiqa ta'lim provayderlari musiqa nazariyasi bo'yicha interaktiv darslar, quloqlarni o'rgatish mashqlari va virtual asboblarni simulyatsiyasi kabi raqamli o'quv resurslarini ham qo'llagan. Ushbu raqamli vositalar musiqa darslariga osongina qo'shilishi mumkin, bu esa o'quvchilarga yanada qiziqarli va multisensorli o'rganish tajribasini taqdim etadi. Bundan tashqari, raqamli o'quv dasturlari resurslari vaqt o'tishi bilan yangilanishi va kengaytirilishi mumkin, bu esa kontentning dolzarb va dolzarb bo'lib qolishini ta'minlaydi. Raqamli musiqa va o'quv dasturidan foydalanish o'quvchilar uchun yangi hamkorlik imkoniyatlarini ochib beradi. Ular osongina ballarni baham ko'rishlari va izohlashlari, virtual ansambl chiqishlarida ishtirok etishlari va hatto jismoniy joylashuvidan qat'i nazar, tengdoshlari bilan kompozitsiya loyihalarida hamkorlik qilishlari mumkin. Practice Pal yoki Simply Piano kabi mobil ilovalar o'quvchilarga o'z mashg'ulotlarini kuzatish, maqsadlar qo'yish va muvaffaqiyatlari haqida fikr-mulohaza olishda yordam beradi. Bu musiqiy rivojlanish uchun juda muhim bo'lgan izchil va samarali amaliyot odatlarini rag'batlantiradi.

Hozirgi kun talabi bizda ham shu kabi musiqa olamini o'rganishga ko'maklashuvchi ilovalarni ishlab chiqishni o'z ta'lim dasturimizga hamda qadriyatlarimizga moslashtirishni taqazo etmoqda, sababi shu kabi onlayn ilovalar orqali chekka hududdagi nafaqat bolalar balki kattayu-kichik insonlar ham bo'sh vaqtlarida bemaol o'rganishlari mumkin bo'ladi.

Xulosa qilib aytganda, bu kabi ilovalarni ishlab chiqar ekanmiz ular barchaga birday tushunarli bo'la oladigan sodda ko'rinishda shu bilan birga juda yaxshi ishlangan bo'lishi lozim. Shu bilan birga o'quvchilar qiziqishini oshirish hamda o'rgangan bilimlarini ota onalari bilan ulashish maqsadida onlayn konsertlar tashkillashtirish mumkin. Bunday onlayn konsertlarni tashkillashtirish bir muncha osonroq shu bilan birga tomoshabinlarga ham juda qulay bo'ladi. Bu kengroq auditoriya va fikr-mulohaza va rag'batlantirish uchun ko'proq imkoniyatlar beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori "Madaniyat va san'at sohasini yanada rivojlanishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar" to'g'risida 2022 yil 2 fevraldagi qarori Sh.E.Mamarajabov. Ta'lim jarayonlarini loyihalashtirish va baholash nazariyalari va metodlari. Toshkent-2021

Sh.Sh.Olimov, Sh.X.Samiyeva, N.X.Asanova, F.J.Ro'ziyev Innovatsion ta'lim texnologiyalari va metodlari. "Durdona" nashriyoti Buxoro – 2022

D.R Raxmatullayev Ta'limni raqamlashtirish sharoitida o'quvchilarini axborot madaniyatini shakllantirish pedagogik muammo sifatida .Academic Research in Educational Sciences. Volume 4 | Issue 11 | 2023